

LÄHIKALA ottaa onkeon *ja löytyy lautaselta*

Särvintä järvestä 2010-2013
Järvikalaa ammattikeittiöihin

SISÄLLYS

SÄRVINTÄ JÄRVESTÄ	3
HOITOKALASTUS	6
JÄRVIKALAMASSA	7
JÄRVIKALAMASSASTA MUREKKEEKSI	8
KRUUNU HERKULTA VALMISTA TARJOLLE	9
MUREKE JA MAISTUVIA LISUKKEITA	10
KEITTIÖMESTAREIDEN OHJEITA JÄRVIKALAMASSOILLE	12
TEEMANA LÄHIKALA	14
LÄHTEITÄ JA LISÄTIETOLINKKEJÄ	15

Tekijät: Nina Parkkinen ja Teija Rautiainen

Mikkelin ammattikorkeakoulu Oy

Taitto: Vesa Nessling

ISBN 978-951-588-383-4

Kuvat Mamk, Vendace Ky, Shutterstock

SÄRVINTÄ JÄRVESTÄ

2012-20313

OSALLISTUJAT:

- » Mikkelin kaupunki/ Ruoka- ja puhtauspalvelut
- » Etelä-Savon sairaanhoitopiiri/ Ravintokeskus
- » Osuuskauppa Suur-Savo/ ABC-keiju
- » RavintolaTalli
- » Savokala Oy
- » Krunex Oy
- » Mikkelin kalaherkku

RAHOITTAJAT:

- » Itä-Suomen kalataousryhmä/ Etelä-Savon Ely-keskus
- » Mikkelin kaupunki
- » Osallistuvat yritykset

TOTEUTTAJA:

- » Mikkelin ammattikorkeakoulu/ Matkailu- ja ravitsemisalan laitos

YHTEISTYÖ- KUMPPANIT:

- » Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto/ Varpala,
- » Etelä-Savon keittiömestarit.

Särvintä järvestä – järvikalaa ammattikeittiöihin -hankkeen tavoitteet

1. edistää vähän käytettyjen kalalajien (särki, lahna) ja hoitokalastussaaaliiden hyödynnettävyyttä ammattikeittiötuotteiden raaka-aineena
2. lisätä järvikalasta valmistettujen tuotteiden saatavuutta ja tarjontaa
3. parantaa järvikalatuotteiden tunnettuutta alueella
4. edistää kalaketjun toimijoiden yhteistyötä ja verkottumista

Keskeisimmät toimenpiteet:

- » hoitokalastussaaaliiden käsittely- ja massausprosessin selvittäminen (menetelmät, laatu)
- » särki- ja lahnamassojen soveltuvuuden arviointi ammattikeittiökäytössä
- » tuotekokeilut järvikalamassasta, ruokaohjeiden vakiointi
- » osallistuminen valmiin järvikalamurekkeen arviointiin ja sen tunnettuuden edistämiseen
- » Lähikalapäivien järjestäminen

Omistumisen edellytykset:

TAHTO
SITOUTUMINEN
AVOIN YHTEISTYÖ

Tulokset:

- » Lahna- ja särkimassat tunnetuiksi raaka-aineiksi
- » Järvikalamurekkeesta vakiotuote valmistukseen ja ruokalistoilta
- » Järvikalatuotteiden tunnettavuuden lisääntyminen

"Olisi erittäin tärkeää kehittää ja markkinoida kotimaista järvikalaa"

Lähikalapäivänä järvikalamurekettä syönyt asiakas

LAHNA

(Abramis brama)

LAHNATieto

R: Braxen

E: Bream

Koko 42 – 50 cm

Elää jopa 40 -vuotiaaksi

Ravintosisältö / 100g

- **Energia** 106 kcal
- **Proteiini** 17,3 g
- **Rasva** 4 g
- **Hiilihydraatti** 0g
- **14 µg D-vitamiinia**

**Lahnan pää
on suurta
herkkua, siinä on
terveellistä kalan
rasvaa jopa 8%.**

Lituskainen lahna on suurimpia ja pitkäikäisin Suomen särkikaloista. Parhaat kannat esiintyvät Etelä- ja Keski-Suomen järvissä sekä matalissa merenlahdissa koko rannikkoalueella, mutta yleisenä särkeä esiintyy Oulunjoen vesistöalueelle asti.

Lahnakannat ovat suurimmillaan rehevöityneissä vesissä, mutta tällöin lahnan keskikoko on pienempi. Rehevöityneen järven lahna saattaa 15-vuotiaana painaa vain puoli kiloa, kun terveemmän vesistön lahna voi kasvaa samassa ajassa 1,5 – 2 kiloiseksi. Lahnat ylläpitävät järvien rehevöitymistä ja tästä syystä lahnan käyttö talouskalana on erittäin suotavaa.

Lahna on perinteisesti ollut arvostettu saaliskala yleisyytensä, suuren kokonsa ja maukkautensa takia. Lahnan suosion arvellaan laskeneen kirjolohen viljelyn yleistyttyä. Yli kilon painoiset lahnat sopivat mainiosti savustettavaksi, uunikalaksi tai suolakalaksi. Lahnassa on lihasruotoja noin 130 kpl (haudessa 115 ja ahvenessa 26). Lahnaa ei kannata valmistusvaiheessa paloittaa turhan pieniksi paloiksi, jotta vältetään ruotojen pätkiminen. Kypsästä kalasta kokonaiset ruodot on helppo erotella.

**Lahnaan ei kerry
suuria määriä
ympäristömyrkkyjä
kuten petokaloihin!**

Kotitekoinen lahnatahna

*Kunnon lahna savupönttöön.
Lämmänä irtoo luut helposti.
Kun on lihat irrotettu niin otetaan
samanlainen köntti voita, hyppysellin
tilliä ja sekoitetaan keskenään.
Laitetaan jääkaappiin jähmettymään.
Kotona tehtyn tuoreen ruisleivän pää
melkosta namia!*

SÄRKI

(Rutilus rutilus)

SÄRKITIETOA

R: Mört

E: Roach

Koko 15 – 25 cm

Elää jopa 25 -vuotiaaksi

Ravintosisältö / 100g

- **Energia 117 kcal**
- **Proteiini 17,3 g**
- **Rasva 5,3 g**
- **Hiilihydraatti 0g**
- **10 µg D-vitamiinia**

**Ruotoineen
syötävät
pikkusärjet ovat
hyvä kalsiumin
lähde.**

Särki on Suomen kolmanneksi yleisin kalalaji ja sitä esiintyy pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta koko Suomessa. Eniten särkeä on rehevissä järvissä ja lammissa, mutta rehevöitymisen myötä särkikannat ovat lisääntyneet ja levinneet myös Suomenlahden, Saaristomeren ja jopa ulkosaariston alueille.

Särjet ja muut särkikalat ovat osasyllisiä sinileväesiintymiin rehevöityneissä vesissä. Etsiessään pohjasta ravintoa särjet sekoittavat ravinteikasta pohja-ainesta veteen. Särki pystyy elämään myös sameissa vesissä, mutta ei happamissa, kuten ahven.

Särjen maku on voimakas ja sillä on paksu ja mehevä selkäfilee. Liha on vaaleaa ja nopeasti kypsävää. Aikanaan särkeä käytettiin yleisesti mm. kuivattuna ja suolakalana, mutta nykyisin sen käyttö talouskalana on vähentynyt. Särjen käyttöä ruokakalana voisi hyvin lisätä reilusti: Särki käy hyvin murekkeisiin, kalapulliin, savukalasäilykkeisiin ja siitä voi myös tehdä keittoa tai kiusausta. Särjellä on myös hyvät ravintoarvot.

Kuivatut säret

Pistä säret pariiksi vuorokaudeksi karkeaan suolaan kokonaisina.

Sitten naruun/rautalankaan kuivumaan sateensuojaan, mutta tuuliseen ja aurinkoiseen paikkaan.

Kalat voi kastaa ennen ripustamista etikkaliuokseen, jotta kärpäset pysyy loitolla. Ehkä 3-4 viikon päästä kala on kuivunut ja pienet ruodot pehmenneet.

Sitten vaan repimään "kuori" pois ja lihaan kiinni. Irtoaa suht helposti selkäruodosta.

Hyvää oluen tai viinan kanssa rantakalliolla!

HOITOKALASTUS

Runsastunut särkikalakanta (särki, säynävä, lahna) on usein seurausta vesistöjen rehevöitymisestä. Särkikalat vaikeuttavat ammattikalastusta ja vapauttavat järven pohjaan sedimentoituneita ravinteita kiertoön.

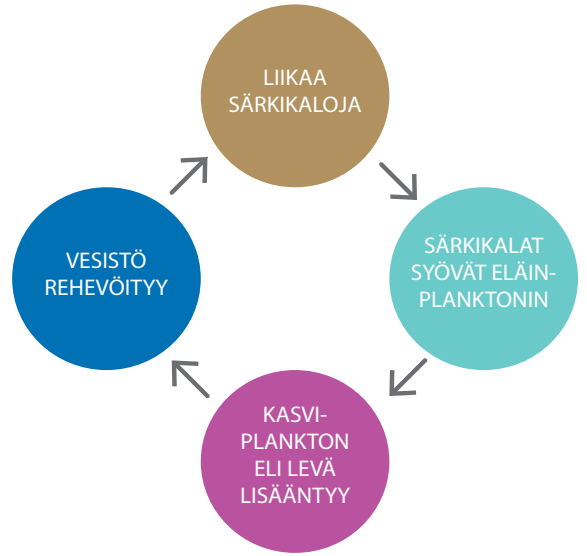
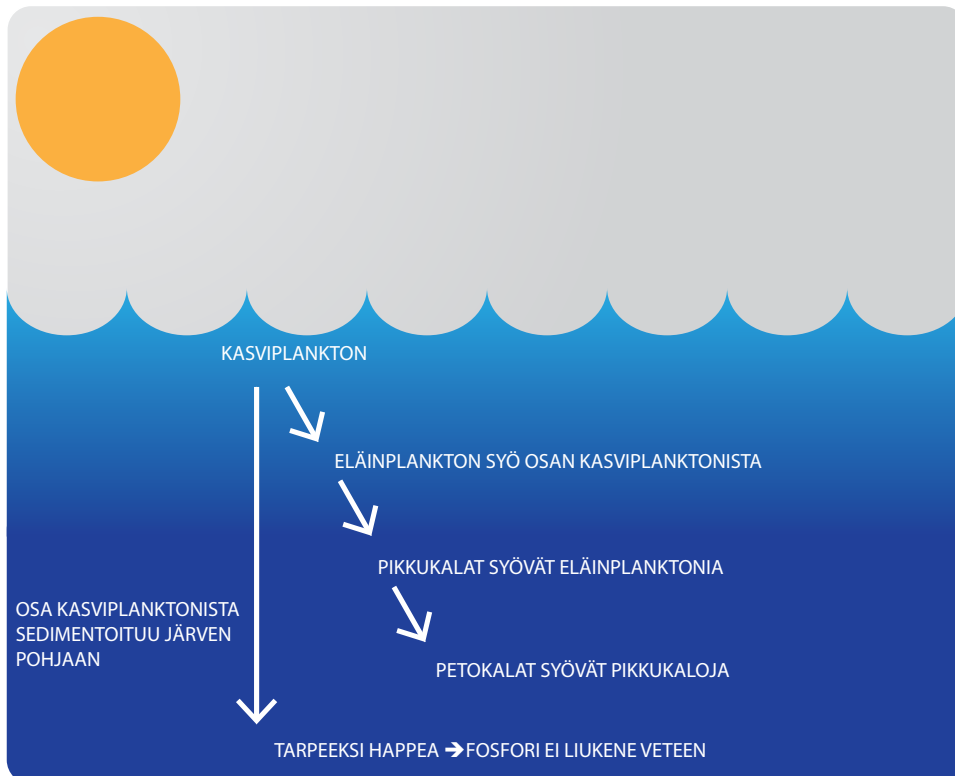
Vesistöjen kunnostamiseen käytetään kolmea eri menetelmää: ravinnekuormituksen vähentämistä, rantojen kunnostuksia niittämällä ja hoitokalastusta. Näistä toiminta tavoista hoitokalastus on todettu nopeimmaksi ja tehokkaimmaksi tavaksi hallita vesistöjen rehevöitymistä.

Hoitokalastus saaliit voivat olla todella runsaita, jopa tuhansia kiloja kerralla!

Hoitokalastusta tehdään rysä- ja nuottakalastuksena. Rysäkalastus keskittyy kevääseen, nuottaus syksyyn. Tehokkaan ja onnistuneen hoitokalastuksen ansioista veden laatu paranee ja arvokalojen, esim. muikku, määrä lisääntyy.

Hoitokalastuksia tehdään rehevöityneissä vesistöissä. Vesistöjen ongelmat eivät välttämättä vaikuta kalojen laatuun, makuongelmia tai muita poikkeamia ei kaloissa ole. Hoitokalastuksia tehdään myös vesistöissä, joiden ravinnekuormituksen taustalla on muita ongelmia kuten vesistöjen saastuminen. Ihmisravinnoksi kelpaamattomat hoitokalastussaaliit päätyvät turkiseläinrehuksi tai ne voidaan kompostoida tai toimittaa biopolttoaineen raaka-aineeksi.

Terveen vesistön ekosysteemi

Kuva: Vendace Ky

JÄRVIEN REHEVÖITYMINEN

1. Ulkoinen kuormitus (fosfori)

- » Maa- ja metsätalous
- » Luonnonhuuhtouma
- » Taajamien ym. jätevedet

2. Sisäinen kuormitus

- » Kalasto
- » Järvenpohjan ravinteikas sedimenttikerros

JÄRVIKALAMASSA

Savokala Oy valmistaa järvikalamassoja pääasiassa lahnasta ja särjestä, mutta pienemmässä määrin myös hauesta ja mateesta. Massat myydään pakasteina, pakattuina 2,5 kg:n vakuumpakkauksiin. Pakkaukset ovat muodoltaan litteitä, jolloin niiden sulattaminen on kätevää.

KALASTAJA

- HOITOKALASTUS
- SAALIIN JÄÄHDYTYS JA KULJETUS SAVOKALA OY:HYN

SAVOKALA
OY

- LAJITTELU
- PERKAUS
- MASSAUS
- PAKKAAMINEN
- PAKASTAMINEN
- MYYNTI ASIAKKAILLE

SAVOKALA OY

- » *Kalanjalostuslaitos*
- » *Perustettu 2010*
- » *Sampi-, järvikala- ja kirjolohijalosteet*
- » *Järvikalamassat*
- » *Asiakkaina tukkuliikkeet, horeca-sektori ja vähittäiskaupat*

Savokala on lopettanut toimintansa elokuussa 2013

JÄRVIKALAMASSASTA MUREKKEEKSI

Ammattikeittiöiden käyttöön tarvitaan vakioituja ruoka ohjeita, joiden avulla varmistetaan valmistettavien tuotteiden tasalaatuisuudesta. Uusien tuotteiden kehittäminen tarkkuutta ja useita kokeilukertoja, jotta maut ja rakenne saadaan kohdalleen.

Järvikalamassa on jauhettua ja pakastettua lahnan- tai särjen lihaa. Järvikalaruokaohjeiden kokeiluissa lähdettiin liikkeelle käytössä olevista ruokaohjeista, joiden pääraaka-aine vaihdettiin lahnaan tai särkeen.

TUOTEKEHITTÄJÄN MUISTILISTAA

- » *Ratkaise vain yksi ongelma kerrallaan*
- » *Muista dokumentoida tehdyt muutokset ja niiden vaikutukset*
- » *Hyödynnä muiden osaamista*
- » *Hae palautetta asiakkailta*

Tuotekehityksen aikana opittiin:

- » särkimassan voimakas tuoksu ei tunnu valmiissa tuotteessa
- » pakastettu massa kannattaa sulatuksen aikana valuttaa → maku paranee
- » suolan lisääminen kalamassan joukkoon tasoittaa makuja
- » Raaka-aineet, joihin särkeä tai lahnaa yhdistetään, vaikuttavat makuun; esimerkiksi särki ja peruna toimivat hyvin yhdessä
- » hapokkuus (sitruunanmehu, valkoviini) tuo hyvää lisäpotkua makuun
- » eri kalalajien yhdistelmillä saadaan kalainen maku voimakkaammaksi tai miedommaksi

KRUUNU HERKULTA VALMISTA TARJOLLE

Kruunu Herkku aloitti kokeet järvikalamurekkeella loppusyksystä 2012. Särvintä Järvestä hankkeen pohjalta saaduista reseptiikoista lähdettiin tekemään koe-eriä, joita kertyi yhteensä kymmenen; kahdeksan pienimuotoista ja kaksi tuotantoeräkoetta. Näiden pohjalta saatiin tuote valmiiksi ja toimivaksi niin, maun, rakenteen, säilyvyyden ja lämpökestävyyden osalta.

Järvikalamureke on valmistettu lahna- ja särkimassassa suhteessa 50/50 eli puoliksi kumpiakin.

KRUUNU HERKKU

- » Perustettu 1999
- » Yrityksessä työskentelee 33 henkilöä
- » Liikevaihto noin 7 milj. euroa
- » Muutti Juvalle lokakuussa 2010
- » Yhtiön virallinen nimi Krunex Oy

Valmistaa käsityönä kotona tehdyn makuista ja –näköistä tuoretta valmisruokaa lisäämättä siihen lisäaineita. Valmistaa myös luomu-tuorevalmisruokaa.

Timo Marttinen
toimitusjohtaja, yrittäjä
Gsm + 358 40 526 5158
timo.marttinen@kruunuherkku.fi

Järvikala murekkeesta kuluttajat toteavat seuraavaa:

- » maukas
- » kalaisa
- » miellyttävä
- » kostea
- » tuoksultaan miellyttävä ja houkutteleva

Järvikalamureke on viipaloitavissa ja kestää lämpösäilytystä.

MUREKE JA MAISTUVIA LISUKKEITA

SÄRKI-LAHNAMUREKE

Särkimassa, valutettu	0,600 kg
Lahnamassa, valutettu	1,400 kg
Vesi	0,400 kg
Kerma 15% lakt. kasvisrasva	0,400 kg
Perunarae (pakaste)	0,600 kg
Kananmuna	0,220 kg
Tilli (pakaste)	0,012 kg
Kalaliemijauhe	0,020 kg
Suola	0,020 kg
Sitruunapippuri	0,010 kg
Sipulijauhe	0,012 kg
Sitruunamehu (tiiviste)	0,016 kg
Sokeri, hieno talous	0,010 kg
Saanto (kypsentämätön)	3,720 kg

Eri kalamassoja vaihtelemalla saat vaihtelevuutta murekkeeseen; kokeile esim. puolet haukea ja puolet lahnaa, silloin voit jättää sitruunamehun kokonaan pois

Laita kaikki aineet yleiskoneen kulhoon ja sekoita pallovatkaimella kunnes massa on tasaista. Voitele GN 1/2 -65 vuokaspraylla, kaada murekemassa vuokaan ja kypsennä SCC:ssä yhdistelmätoiminto 140 °C:ssa, kosteus 20%, kunnes murekkeen sisälämpötila saavuttaa 76 °C.

Samalla ohjeella voit tehdä myös kalapihvejä!

PUNAJUURISALSA

Punajuuri (keitetty)	0,400 kg
Paprika punainen	0,195 kg
Punasipuli	0,180 kg
Kurkku	0,200 kg
Omena	0,155 kg
Punainen Chili (tuore)	0,010 kg
Rypsiöljy	0,036 kg
Valkoviinietikka	0,021 kg
Sokeri	0,0085 kg
Suola	0,0085 kg
Paprikajauhe	0,0045 kg
Minttu kuivattu	0,0014 kg
Mustapippuri jauhettu	0,001 kg

Saanto 0,863 kg

Keitä punajuuret kypsäksi, jäähdytä, kuori ja poista kantaosa. Poista paprikasta ja chilistä kannat ja siemenet, kuori punasipuli. Pilko kaikki em ihan pieniksi kuutioiksi ja laita kulhoon. Raasta joukkoon kurkku ja omena. Tee kastike: Kaada öljy ja valkoviinietikka kulhoon, lisää mausteet ja sekoita. Kaada kastike kasviskuutioiden joukkoon. Sekoita kaikki sekaisin. Anna salaatin tekeytyä viileässä muutama tunti tai yön yli. Sekoita ennen tarjoilua pohjalle valunut kastike salaatin joukkoon.

PURJOSIPULI-JUUSTOKASTIKE

Purjosipuli	0,280 kg
Voi	0,080 kg
Vehnäjauho	0,022 kg
Vesi	0,300 kg
Ruokakerma 15%	0,100 kg
Juusto Koskenlaskija	0,074 kg
Kalaliemijauhe	0,0035 kg
Suola	0,003 kg
Sitruunapippuri	0,001 kg

Saanto (ennen kypsennystä) 1,220 kg

Poista purjosipulista kanta ja huonot osat, halkaise pituussuunnassa kahtia ja pese huolellisesti. Pilko purjosipuli suikaleiksi. Freesaa purjosipulisilppu pannulla voissa. Ripottele vehnäjauhot sipulisilppuun ja sekeoita hetki. Lisää nesteet ja mausteet ja hauduta 10 minuuttia. Lisää juusto, sekoita taiseksi ja kuumenna kastike kiehumispisteeseen.

KEITTIÖMESTAREIDEN OHJEITA JÄRVIKALAMASSOILLE

Sarvien tai pasteijoiden täytteeksi

500 g	kypsennettyä särkeä tai lahnaa
120 g	keltavahveroa
60 g	smetanaa
100 g	purjoa
4 g	suolaa

Kolmioleipien, rieskarullien ja patonkien täytteeksi:

250 g	särkeä	250 g	lahnaa
25 g	punasipulia	25 g	sipulia
50 g	kurkkua	50 g	smetanaa
10 g	tilliä	50 g	savujuustoa
50 g	keitettyä kananmunaa	30 g	purjoa
100 g	majoneesia		

250 g	särkeä	250 g	lahnaa
25 g	punasipulia	25 g	sipulia
50 g	savujuustoa	50 g	paprikaa
100 g	kuutioitua tomaattia	50 g	tuorejuustoa
10 g	tilliä	10 g	tilliä
100 g	majoneesia		

60 g	keitettyä kananmunaa	250 g	lahnaa
		25 g	sipulia
250 g	lahnaa	50 g	kuutioitua suolakurkkua
25 g	sipulia	100 g	majoneesia
50 g	kurkkua	40 g	purjoa
10 g	tilliä	50 g	paprikaa

30 g	purjoa
50 g	kermaviiliä
60 g	kypsää ruishelmeä

Lisää täytteisiin suolaa ja halutessasi muita mausteita; esim. savuaromilla saat mukavan lisäsävyäksen tuotteisiin!

Käytä kalatahnojen lisäksi vihanneksia, salaatteja ja yrttejä.

Patongeille voi täyttämisen jälkeen lisätä juustoraastetta ja gratinoita.

Kaikissa ohjeissa sulatettu ja valutettu järvikalamassa paistetaan ennen käyttöä pannulla voissa murumaiseksi!

Järvikalapiiraita kalamassasta

Kalapiiras 1 (ruisvoitaikina)

- 300 g lahnaa
- 75 g sipulia
- 10 g tilliä
- 170 g savujuustoa
- 1 dl kermaa
- 2 keltuaista
- suolaa,
- pippuria

Kalapiiras 2 (ruisvoitaikina)

- 300 g lahnaa
- 75 g sipulia
- 125 g keitettyjä ohrasuurimoita
- 3 munaa
- 100 g pekonia
- suolaa
- pippuria

Savolainen coulibiac (perunavoitaikina)

- 300 g särkeä
- 100 g sipulia
- 10 g tilliä
- 300 g keitettyjä ohrasuurimoita
- 2 munaa
- (pekonia)
- suolaa
- pippuria

Kaikissa
piiraissa
käytetään
valmistaikinoita
(käytetty taikina merkitty
reseptiin)

Voitele piiraat
munalla ennen
paistoa!

TEEMANA LÄHIKALA

"Lähikala ottaa onkeen ja löytyy lautaselta" - teemapäivät vuonna 2013

- » Päivien tavoitteena oli tehdä järvikalamureketta tutuksi kerralla isolle asiakasryhmälle
- » Ensimmäinen järjestettiin tammikuun lopulla ja toinen pienemmässä mittakaavassa toukokuussa
- » Tammikuussa tarjolla oli 13 000 annosta mureketta eri puolilla Etelä-Savoa
- » Asiakkaita "vauvasta vaariin", mukana:
  - Mikkelin kaupungin ruoka- ja puhtauspalvelut
  - EsEdun toimipisteet
  - Etelä-Savon sairaanhoitopiirin henkilöstöravintola
  - Etelä-Savon ABC-asetat
  - Ravintola Talli
  - Juvan kunnan ruokapalvelut
  - Mäntyharjun kunnan ruoka- ja siivouspalvelut
  - Kyyhkylän kuntoutussairaala
- » Tarjolla oli myös muuta lähiruokaa jokaisen keittiön toimintaperiaatteiden mukaisesti.

"Maistuvuus ja ruodottomuus oli monille asiakkaille positiivinen asia"

Marjut Kuosma, Mikkelin kaupungin ruokapalvelujen palvelujohtaja Länsi-Savossa 9.5.2013

SAATUA PALAUTETTA:

- » Hyvä mieto maku ja ulkonäkö (valtaosa palautteesta)
- » Koululaiset aluksi vierastivat, mutta maistettuaan hakivat lisää
- » Etenkin vanhusasiakkaat pitivät murekkeesta ja söivät sitä myös "leikkeleenä" iltapalalla
- » Helppo viipaloida
- » Kesti hyvin tarvittavan lämpösäilytyksen ja kuljetuksen
- » Ruotoja ei jäänyt kurkkuun!

"Hienoa että otetaan käyttöön muitakin kuin ravintoketjun huipulla olevia kaloja. Kiitos"

Asiakas lähikalapäivänä

LÄHTEITÄ JA LISÄTIETOLINKKEJÄ

<http://aromilehti.fi/ajankohtaista/2013/01/jarvikalamurekettä-tarjotaan-13-000-annosta-etela-savossa-perjantaina/>

<http://kalastus.com/keskustelu/kaikkea-kalastuksesta-arkisto-07-12-2008/lahnat-tunkioon-vai-kasvamaan>

<http://www.helsinki.fi/jarj/att/porje.html>

www.ahven.net

www.fineli.fi

www.hoitokalastus.fi

www.hoitokalastus.com

www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Särki+on+hyvä+ruokakala/1135267132643

www.kruunuherkku.fi

www.mamk.fi/sarvinta_jarvesta

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU
Mikkeli University of Applied Sciences

ITÄ-SUOMEN KALATALOUSRYHMÄ

Suomen elinkeinoeläntalouden
toimintasuunnitelma
2007-2013

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

EU investoi kestävään kalatalouteen